

Symposium Weerbaarheid 'Bent u voorbereid op het ondenkbare?'
Woensdag 26 november 2025 te Zeist

Toelichting workshops*

De workshops tijdens dit symposium zijn 'PracAdemisch'.

Dit betekent dat we 'lessons learned' uit de praktijk (blijvend) willen verbinden met kennis vanuit de wetenschap. De output van elke workshop bestaat aldus uit aanbevelingen **HOE** de weerbaarheid in Nederland vanuit een bepaald perspectief - zie de thema's - versterkt zou kunnen worden. Na afloop van het symposium worden alle aanbevelingen verzameld en onderworpen aan een 'collegiale toetsing' door ALLE deelnemers die daaraan willen meewerken. Naast een toetsing op de inhoudelijke kwaliteit, zal elke aanbeveling ook voorzien worden van een draagvlakmeting via een 'consensus score'.

Gelet op de internationale dimensie van dit symposium werken ook buitenlandse deskundigen mee aan deze 'peer review', zodat de Nederlandse aanbevelingen ook aandacht zullen trekken in het buitenland.

Zo zal er begin 2026 een lijst van definitieve aanbevelingen verschijnen die, gerangschikt zijn naar thema en draagvlak.

Doet u mee? Wilt u meedoen? We zien uw inbreng via de workshops graag tegemoet.

1. **Waar vinden Defensie en de samenleving elkaar bij hybride en militaire dreigingen?** Vertegenwoordigers van afdeling weerbaarheid en afdeling nationale veiligheid van het Ministerie van Defensie gaan deze workshop verzorgen
2. **Uitval elektriciteit- en/of gasvoorziening:** Vertegenwoordigers van Netbeheerder Liander gaan in op de effecten van (langdurige) uitval van elektriciteit/gas en welke noodvoorzieningen hierin (kunnen) worden gerealiseerd
3. **Uitval drinkwatervoorziening:** Vertegenwoordigers van VEWIN (vereniging van waterbedrijven in NL) vertellen wat drinkwaterbedrijven doen om uitval te voorkomen (VRA, leveringsplan), wat er gebeurt als de stroom uitvalt (10 dagen zelfvoorzienend), wat als het water niet meer uit de kraan komt (72 uur noodpakket, nooddrinkwater)
4. **Lessons learned internationale safety & security:** Door Roberto Manunta - security advisor Gulf Coast Countries (GCC) - Italy/UAE-Dubai) en NL counterpart. Het begrip 'Veiligheid' omvat vele dimensies zoals fysiek, sociaal, digitaal, financieel en emotioneel. Veel van de (be)dreigingen van de Nederlandse 'Veiligheid' zijn internationaal van aard en dus gaan de deelnemers samen aan de slag om 'lessons learned' vanuit de praktijk en de wetenschap om te zetten in concrete aanbevelingen
5. **Leiderschap in buitengewone omstandigheden:** Een weerbare samenleving begint bij krachtige leiders die weten hoe ze hun team kunnen inspireren en motiveren, ongeacht de omstandigheden. In tijden van crisis is het de leider die de koers bepaalt en de rust bewaart, zelfs wanneer alles om hen heen in chaos verkeert. Jos Mekkes en Jeffrey Groen van Triangular Group Leadership zullen deze workshop verzorgen
6. **Deelsessie WeerbaarNL: Netwerksturing voor verbinding en samenwerking publieke en private partijen.** De inzet van heel Nederland is nodig om het toenemend aantal risico's het hoofd te bieden en ons weerbaar te maken tegen maatschappij-ontwrichtende rampen, crises of mogelijk zelfs een militair conflict. Om een beweging in gang te zetten om het totale maatschappelijke potentieel in beeld te brengen is een start gemaakt met WeerbaarNL.nl en met het bouwen van netwerken om overheidspartijen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, vrijwilligersorganisaties en burgerinitiatieven aan elkaar te verbinden op vijf maatschappelijke behoeftethema's: veiligheid, basisbehoeften,

welzijn, gezondheid en continuïteit maatschappij. Op elk van de vijf thema's zal zo een eigen netwerk ontstaan, met een eigen dynamiek, waarbinnen verdieping, samenwerking en kennisdeling kan plaatsvinden. Voor de omvangrijke opgave naar "whole of society" weerbaarheid en veerkracht is de ontwikkeling van gezamenlijke (denk)kaders en uitgangspunten nodig op alle niveaus. Zowel bestuurlijk/strategisch, tactisch en operationeel als op lokaal, regionaal en nationaal niveau. Paul Gelton en Femke van den Berg gaan in deze workshop graag met u in gesprek over welke mogelijke kansen we hiervoor kunnen benutten en welke dilemma's we zullen moeten adresseren.

7. ***Uitval voedselvoorziening;*** Door Christian Müller - Global Agri-Food Expert/Syntropic Farming Germany/Portugal) en NL counterpart;
Dat uitval van voedselvoorziening tot grote onzekerheid, chaos en leed leidt, behoeft geen betoog. Met als uitgangspunt stroomuitval (zoals recentelijk in Spanje en Portugal!), zullen verschillende scenario's en de te verwachten keteneffecten besproken worden, waarna de deelnemers aan zet zijn om te beoordelen wat er vooraf wel (en niet) bedacht en uitgevoerd kan worden om weerbaarheid en veerkracht van de voedselvoorziening te versterken
8. ***Gemeenschappen zijn broedplaatsen van weerbare burgers. Hoe kunnen we gemeenschappen versterken?*** Mensen zijn naast individu ook en vooral mensen die met elkaar dingen voor elkaar boxen. De plekken waar ze dat doen zijn onze gemeenschappen. Dat is sport, de kerk en in toenemende mate ook in de energie, zorg, buurten, groen en voedsel. Dat vermogen van burgerschap groeit, en mag en moet natuurlijk sterker. Hoe gaan we die gemeenschappen laten groeien en sterker maken? In deze workshop zal Jeroen den Uyl van Stichting Constitutie voor de Commons ingaan op de essentiële rol die de burger kan vertolken in het verhogen van de weerbare samenleving
9. ***Krachten bundelen voor weerbaar betalingsverkeer; sectoraal crisismanagement in de financiële sector.*** Thijs Maters (adviseur Cyber Resilience & Crisisbeheersing) van De Nederlandsche Bank analyseert de afhankelijkheid van betalingsverkeer en zoomt in op de werking van de sectorale crisismanagement structuur van de financiële sector; de TCO-structuur. Daarbij richt zich hij onder andere op de uitdagingen die komen kijken bij sectoraal crisismanagement in en publiek-private setting.
10. ***De effecten van de oorlog in Oekraïne op de burgerbevolking:*** Yana Rudenko heeft ervaren wat het betekent als je langere tijd in de schuilkelders moet verblijven en verstoken bent van essentiële voorzieningen. Hoe overleef je dan met elkaar?
11. ***Cybercrisis! Lessen uit de praktijk:*** Sebastiaan van 't Erve is in 2024 verkozen tot IT-politicus van het Jaar. Als voormalig burgemeester maakte hij een hack binnen zijn gemeente mee dat heeft geleid tot waardevolle inzichten en een promotieonderzoek naar cybercrisismanagement. Hoewel Van 't Erve waarschuwt dat de overheid in 2030 mogelijk niet volledig voorbereid zal zijn op een massale cybercrisis, blijft hij optimistisch. 'We zijn op de goede weg naar digitale volwassenheid'
12. ***Nationale Noodhulp Rode Kruis:*** In tijden van nood staat het Rode Kruis klaar. Overal ter wereld, en dus ook in Nederland. Bijvoorbeeld voedselhulp aan mensen die nergens anders terecht kunnen en helpen bij de opvang van mensen op de vlucht. Maar ook bij evacuatie vanwege een grote brand.
13. ***De Nationale Zorgreserve:*** De coronacrisis heeft aangetoond dat er in de zorgsector een schaarste aan personeel ontstond. Daarmee kwam het aanbod van kwalitatief hoogwaardige zorg onder druk te staan. Naar aanleiding daarvan is de Nationale Zorgreserve ontstaan, die momenteel al uit circa 5000 reservisten bestaat. De Nationale Zorgreserve koppelt zorgreservisten aan zorgorganisaties met een tijdelijke hulpvraag in crisistijd. Zo draagt de zorgreserve tijdens noodsituaties bij aan de continuïteit van de zorg in Nederland. De workshop wordt verzorgd door Wendy Verhoeven en Kirsten Heemskerk.

**door onvoorziene omstandigheden/overmacht is het altijd mogelijk dat het programma aangepast moet worden*